

Lonneke Kok

HET SPOOR VAN DE BASTILLE

Het leukste boek
over Frankrijk

CODE
+33

Code +33

HET SPOOR VAN DE BASTILLE

‘Les enfants seuls savent ce qu’ils cherchent.’¹
(‘Alleen kinderen weten wat ze zoeken.’)

Antoine de Saint-Exupéry, *Le Petit Prince*

¹ Spreek uit: Lezanfan sul saavu sukiel sjersju.

0 1 2 3 4 5 / 12 11 10 09 08

© 2008 Lonneke Kok/Scala leuker leren bv
Groningen, The Netherlands

www.scalaleukerleren.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without prior written permission of the publisher.

ISBN 978-90-77990-30-8

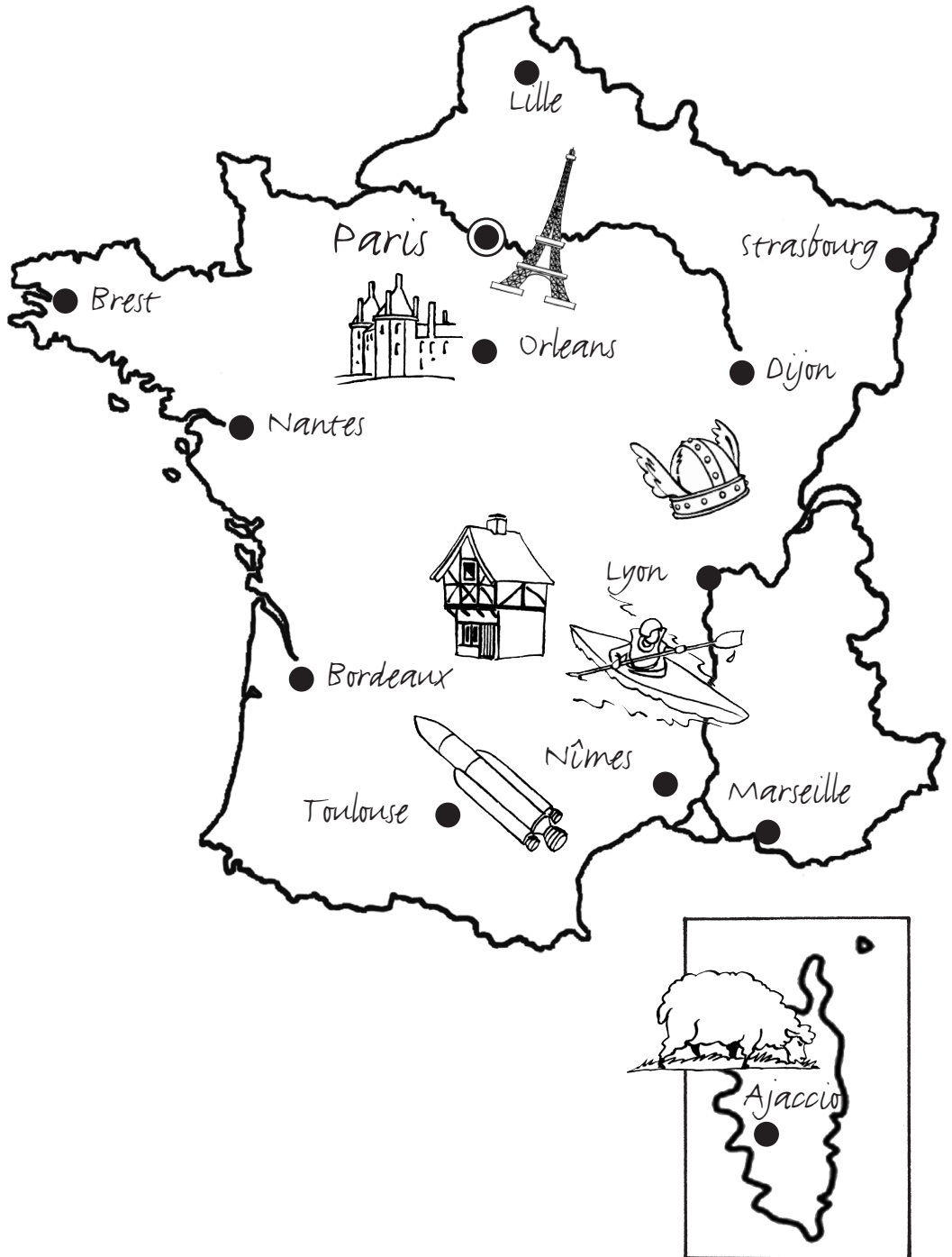
NUR 283

Een paar uitspraakregels

In dit verhaal reizen David en Nina door Frankrijk. Veel van de opmerkingen en uitspraken van hun Franse vrienden en van de mensen die ze tijdens hun reis ontmoeten zijn vertaald, maar er staan ook veel Franse zinnnetjes in dit boek. Dan staat de vertaling in een noot onder aan de pagina. En altijd staat erbij hoe je het met Nederlandse klanken zou uitspreken. De klanken worden in die uitspraakaanwijzingen gespeld zoals hieronder staat:

u	de klank die je hoort in <u>b</u> us, maar ook in je (let op: zju spreek je dus niet uit als zjuu...).
uu	de klank die je hoort in <u>v</u> uur.
e	de klank die je hoort in <u>t</u> ent (let op: tre spreek je dus niet uit als tru of als tree...).
ee	de klank die je hoort in <u>e</u> et.
a	de klank die je hoort in <u>m</u> affen (let op: pa spreek je dus niet uit als paa...).
aa	de klank die je hoort in <u>g</u> aap.
o	de klank die je hoort in <u>s</u> tok.
oo	de klank die je hoort in <u>br</u> ood.
ohn, uhn, ehn en ahn	typisch Franse klanken: maak de o, u, e en a wat langer dan gewoonlijk (een beetje lucht erbij uitademen) en probeer zo weinig mogelijk van de n uit te spreken.
G	de klank die je hoort in het Engelse woord goal.

Frankrijk

Inhoud

Etappe 1

Bossen en grotten 9

Etappe 2

Ruimtevaart en Romeinen 34

Etappe 3

Wijnboeren, watersport en Galliërs 61

Etappe 4

Parijs, de stad waar alles samenkomt 103

Etappe 5

Jeanne d'Arc en de Tour de France 152

Etappe 6

De Zonnekoning, Napoléon en de Franse Revolutie 175

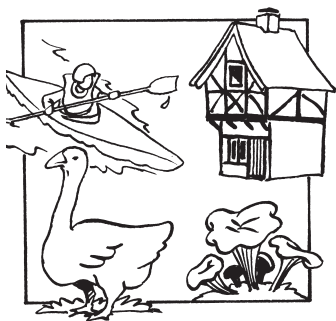
Wie-is-wie van de Groupe Bastille 199

Franse taaltips 203

Franse weetjes en begrippen 208

Bezienswaardigheden 213

Eten en drinken 216

Etappe 1

Bossen en grotten

Een lange reis op de achterbank

‘Waarom heeft een Fransman na het ontbijt kramp in zijn kaken?’

(...)

‘Omdat hij een stokje te veel heeft gegeten.’

Carla draaide zich grinnikend om naar de kinderen op de achterbank. Die keken haar zuchtend aan. De tijd dat ze de grapjes van Davids moeder leuk vonden, was al kilometers voorbij. Ze zaten al de hele dag in de auto. Berend had al drie keer de goede afslag gemist. Ze begonnen er langzamerhand genoeg van te krijgen.

‘Ik wil een ijsje,’ dreinde David.

‘Je hebt net een zak krentenbollen leeggegeten,’ sputterde Carla.

‘Waarom zingen jullie niet gewoon een liedje?’ vroeg Berend.

‘Suur lu pohn d’Aavienjohn, ohn ie dahnsu, ohn ie dahnsu,’² begon Carla luidkeels te blèren. Het was een Frans liedje over de bekende brug van Avignon waarop iedereen in het rond danste. David en Nina vonden dat lied nogal stom, ze hielden meer van normale popmuziek.

‘Zijn we er nou bijna?’ vroeg Nina op zeurderige toon.

‘Bijna,’ beloofde Berend. ‘Wacht maar af, nog een paar uur en jullie gaan de mooiste vakantie van je leven meemaken!’

David, Nina, Carla en Berend waren op weg naar het zuidwesten van Frankrijk. Het was voor het eerst dat ze als familie met vakantie gingen. David en Nina waren sinds een jaar een soort broer en zus van elkaar. Vroeger zaten ze alleen maar bij elkaar op school, totdat Davids moeder en Nina’s vader verliefd op elkaar waren geworden. Dat gebeurde tijdens een sportdag, waar ze

² *Sur le pont d’Avignon, on y danse, on y danse, sur le pont d’Avignon, on y danse tout en rond.* | Op de brug van Avignon, daar dansen wij, daar dansen wij, op de brug van Avignon, daar dansen wij in het rond.

allebei hielpen met hoogspringen. Nina's vader legde alle kinderen van de school uit hoe ze moesten springen en hoe hoog het record stond. Davids moeder mat na elke sprong met een meetlint hoe hoog elk kind gesprongen had. Een lange jongen uit groep acht die op turnen zat werd kampioen, maar dat is nu niet zo belangrijk. Het gaat erom dat Davids moeder en Nina's vader toen ineens verliefd op elkaar waren.

Op zich was dat nog niet zo gek. David had nooit een vader gehad. Zijn moeder had David in haar eentje gekregen. En de moeder van Nina was kort na haar geboorte doodgegaan. Dat klinkt verdrietig, en soms was het dat ook wel, maar Nina wist niet beter. Zolang ze zich kon herinneren, woonde ze al alleen met haar vader. Die maakte haar eten klaar en bepaalde hoe laat ze naar bed moest. Welke kleren ze aantrok besloot ze zelf, want daar had hij totaal geen verstand van.

Een paar weken na de sportdag zeiden Carla en Berend, toen ze met hun vrienden spaghetti zaten te eten: 'Nu worden jullie een beetje broer en zus.' Sindsdien zaten ze steeds vaker met elkaar aan tafel. Al snel daarna waren ze allemaal bij elkaar in huis gaan wonen. Dat vonden Berend en Carla gemakkelijker dan de hele tijd heen en weer sjouwen met pyjama's en tandenborstels. Toen waren ze ineens een echt gezin. Met de nodige eigenaardigheden dan. Want het was wel even wennen voor Nina om ineens een broer te hebben die haar lievelingsprogramma's op televisie weg zapte omdat er op een ander net een sportprogramma bezig was. En het was ook niet altijd gemakkelijk voor David als Nina weer eens als eerste zijn *Donald Duck* uit de brievenbus had gevestigd. En dan nu ook nog samen met vakantie... als dat maar goed ging!

De vakantie ging dus naar Frankrijk. Naar *Montignac*,³ om precies te zijn, een plaats in de *Dordogne*.⁴ De *Dordogne* is een departement, een soort provincie, in het zuidwesten van Frankrijk. Frankrijk heeft meer departementen dan de meeste inwoners kunnen opsommen: in totaal zo'n honderd. Al die departementen hebben een eigen nummer, de *Dordogne* is nummer 24, en al die nummers liggen kriskras door elkaar verspreid in het land, als een bonte lappendeken. Ze zijn niet gewoon op volgorde genummerd, maar op alfabet. Groepjes departementen zijn weer opgedeeld in tweeëntwintig regio's. Je kunt wel nagaan hoeveel moeite het Franse kinderen kost om alle regio's en departementen uit hun hoofd te leren. Gelukkig hoefden David en Nina zich daar niet om te bekommeren.

Om in de *Dordogne* te komen, moest de familie eerst half Frankrijk doorkruisen, en dan hadden ze de tocht door België ook al achter de rug. Een

³ Montienjak

⁴ Dordonju

behoorlijk lange rit. Onderweg zagen ze het Franse landschap steeds veranderen, van plat naar heuvelachtig, van bloeiend groen tot dor en droog. Langs de snelweg stonden grote bruine borden met tekeningen van bezienswaardigheden: kastelen, burchten, kathedralen. Verder naar het zuiden werden ze toegewuifd door vrolijke gele zonnebloemen en tussen de bloemenvelden zagen ze velden vol kleine miniboompjes, in keurige rijen opgesteld. Wijnstokken, wist Berend, daaraan groeien de druiven waar de boeren wijn van maken.

‘We zijn er bijna, we zijn er bijna, maar nog niet helemaal,’ zong Nina dreinerig.

‘Veel kabaal!’ rijmde Davids moeder, die de reis nog steeds leuk leek te vinden.

Het laatste stuk van de route telden ze Renaults, Citroëns en Peugeots, drie populaire Franse auto’s. (Je vindt bijna geen Fransman die niet in een Franse auto rijdt.)

Berend riep van achter het stuur: ‘En tel nu maar eens alle rode auto’s die jullie zien rijden.’ Na tien minuten hadden ze er nog maar drie. De meeste auto’s die voorbij scheurden waren zwart, metallic of brons.

‘Daar moeten jullie maar eens op letten deze vakantie,’ zei Berend, ‘Franse mensen rijden bijna nooit in een felgekleurde vwatuuru,⁵ laat staan een knalrode!’

Daarna keken ze verveeld naar de grote *hypermarchés*⁶ die Carla ze aanwees, supermarkten met de omvang van een heel winkelcentrum. Nina moest voor de zoveelste keer plassen, maar voor geen goud ter wereld ging ze nog een keer op zo’n smerig toilet langs de regionale weg zitten. Het typisch Franse hurktoilet, een gat in de vloer om in te plassen, was dan wel bijna afgeschaft, maar de openbare wc’s langs de snelweg waren allesbehalve schoon en het wc-papier was altijd op. Waren ze er maar!

⁵ *la voiture* | de auto

⁶ iepermarsjee | supergrote supermarkten (Om de kleine winkeliers in dorpen en steden niet in problemen te brengen, staan supermarkten in Frankrijk meestal ver buiten het stadscentrum. Daar is de grond ook een stuk goedkoper.)

Op de camping

Eindelijk doemde, aan het einde van de middag, voor hun neus de camping op. Een groot bord bij de entree verwelkomde hen met *‘Bienvenue au Camping Croissant’*.⁷ Er stond een croissantje op geschilderd met twee ogen en een grijnzende mond, dat zat te picknicken voor een veel te kleine tent.

Bij de receptie zat een oude Française in een poloshirt met *Dordogne Sport* erop. Ze schoof David en Nina twee kleverige snoepjes toe, terwijl Carla de formulieren invulde en de paspoorten liet zien. De receptioniste tekende op een plattegrond van de camping de route van de receptie naar de plek voor de tenten. En ze gaf een stapel foldertjes mee over het zwembad, de jeu-de-boules-baan, de visvijver, de barbecueplaats en de campingwinkel. Daar kon je gewoon met euro's betalen, net als in Nederland. Toen Nederland in 2002 de gulden afschafte, gooiden de Fransen ook hun francs overboord. Het enige verschil met de Nederlandse euro was, dat op de Franse munt de Franse leus *‘Liberté, Égalité, Fraternité’*⁸ stond geschreven. En er stond een afbeelding op van een zeshoekige boom, in plaats van het hoofd van koningin Beatrix.

‘Geef mij eens even die sardine aan,’ grapte Berend even later, terwijl ze met hun vieren de tenten opzetten. Hij wees op een lange tentharing.

‘Grapje! Jullie wisten vast niet dat ze tentharingen in Frankrijk *sardines* noemen!’ schaterde hij. Nee, dat wisten ze niet, maar erg grappig vonden David en Nina het ook niet. Ze wilden die tent zo snel mogelijk opgezet hebben, zodat ze lekker het water in konden. Het zwembad lag er zo aanlokkelijk bij. En ze snakten naar wat verkoeling na die verhitte autorit.

‘Plons!’

Een dikke jongen in een knalgroene zwembroek maakte een bommetje naast Nina. Haar haren waren in één klap drijfnat.

‘Ah ah ah!’⁹ brulde de dikzak.

Nina keek hem geërgerd aan. Maar David vond het wel kicken. Hij zette zich schrap tegen de rand van het zwembad, slingerde zich in één lenige beweging op de kant en met een nog grotere plons liet hij zich naast de dikke jongen in het water plonzen. Nadat de jongens uitgelachen waren om het woeste gezicht van Nina, vroeg de jongen: *‘Comment vous vous appelez?’*¹⁰

David haalde zijn schouders op. ‘Kom man, wátte?’ vroeg hij.

‘Je m’appelle Maxime,’¹¹ zei de dikke jongen. Hij wees op zichzelf.

⁷ Bjenvunu u o Kemping Krwaassan | Welkom op Camping Croissant

⁸ Liebertee, EeGaalietee, Fraaternietee | Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap

⁹ Ahahah! | Ha, ha, ha!

¹⁰ Kommahn voe voezapulee? | Hoe heten jullie?

¹¹ Zju mapel Maxime. | Ik heet Maxime.

Die zin herkenden David en Nina uit het Taalkwartet. De dikzak zei dat hij Maxime heette.

‘Zju mapel David,’ zei David en wees op zichzelf.

‘Zju mapel Nina,’ zei Nina en wees ook op zichzelf.

‘*Vous êtes d’où?*’,¹² vervolgde de jongen.

‘Voezet doe,’ herhaalde Nina peinzend.

‘*Je suis d’ici,*’ zei de jongen, ‘*de Dordogne.*’¹³

Dat konden David en Nina goed verstaan. De Dordogne. Daar waren ze nu.

‘*De Belgique?*’ zei de dikzak, die dus Maxime heette. ‘*Du Luxembourg? Des États-Unis?*’¹⁴

‘Ah, die jongen probeerde te raden waar ze vandaan kwamen. Belzjiek leek wel op België. En Luxemboer was natuurlijk gewoon Luxemburg.

‘Nederland,’ antwoordde Nina extra duidelijk.

‘Holland,’ voegde David er luid aan toe.

‘*Ah!*’ riep Maxime. ‘*David et Nina de Hollande!*’¹⁵

Ze knikten. Hun nieuwe dikke vriend wenkte een groep kinderen aan de andere kant van het zwembad, die met een rugbybal aan het spelen waren. In een mum van tijd waren David en Nina omringd door Franse kinderen die razendsnel die eivormige bal over hun hoofden gooiden. Al snel kreeg Nina de bal te pakken en wierp hem vlug naar David. De volgende die de rugbybal in handen kreeg, was een klein meisje met een blond paardenstaartje en een duikbril op haar neus. Zij gooide hem naar Maxime, maar hij miste en een volgende jongen wierp de rugbybal hoog over haar hoofd. Zo speelden ze een tijdje, totdat een lange jongen met een tas vol hockeysticks onder zijn arm de Franse kinderen kwam ophalen.

‘*À bientôt!*’¹⁶ riep Maxime terwijl ze in een stoet de camping verlieten.

‘Aa bjentoo!’ gilden David en Nina hem achterna.

’s Avonds aten Berend, Carla, David en Nina stokbrood met salade voor de tent.

‘Volgens mij heb ik iets aan mijn oren,’ zei Carla met bezorgde stem, ‘ik hoor overall om me heen een irritant kirrend geluid en ik heb geen idee waar het vandaan komt.’ Ze trok ongeduldig aan haar oorlel, alsof ze wilde proberen het geluid eruit te schudden.

‘Ha ha, jij hebt zeker nog nooit in Frankrijk gekampeerd,’ lachte Berend. ‘Dat zijn nou krekels, kriejohn¹⁷ in het Frans. En maak je borst maar nat, want ze gaan de hele nacht door.’

¹² Voezet doe? | Waar komen jullie vandaan?

¹³ Zju swie diesie, du Dordonju. | Ik kom hiervandaan, uit de Dordogne.

¹⁴ Du Belzjiek? Duu Luuxemboer? Dezeetaazuunie? | Uit België? Uit Luxemburg?
Uit de Verenigde Staten?

¹⁵ Davied e Nina de Ollande! | David en Nina uit Nederland!

¹⁶ A bjento! | Tot gauw!

¹⁷ *grillons* | krekels

‘Nou, dan doe ik hier geen oog dicht,’ mokte Carla.

‘Ik ook niet!’ zuchtte David.

Berend schonk Carla een glas Bordeaux in, de wijn uit het beroemdste Franse wijng gebied, en drukte een kus op haar oor.

‘Maak je geen zorgen, schat, twee nachten in de tent en je bent eraan gewend.’

‘Twee slapeloze nachten!’ sputterde Carla.

‘Toch veel romantischer dan dat verkeerslawaaï thuis voor de deur?’ suste Berend.

‘Tortelduifjes,’ plaagde Nina.

Voor het naar bed gaan speelden ze nog een spelletje Rummikub bij een citroenkaars die Berend had aangestoken om de horden muggen te verdrijven.

‘Toch romantisch, dat gezoem om je hoofd?’ vroeg Carla spottend.

Die nacht krabden ze alle vier aan de muggenbulten op hun enkels en hun voeten, omdat de muggen onder tafel zich niets van Berends citroenkaars hadden aangetrokken.

In de vakantiekolonie

De volgende middag ontmoetten David en Nina de groep kinderen opnieuw, nu op het voetbalveld. De kinderen hadden zich opgedeeld in teams en speelden alsof ze zich inbeeldden dat ze Zinedine Zidane waren, de grootste voetballer die Frankrijk ooit had gekend. Maxime, de dikke jongen van de vorige dag, wenkte David en Nina al snel om ook het veld op te komen. Het volgende partijtje voetbalden ze mee, David speelde in het team van Maxime tegen Nina. Haar team werd geleid door een jongen met slordig, vlasblond haar.

Toen ze even zaten uit te rusten aan de zijlijn, hoorden ze plotseling een stem vragen: ‘Zedde gullie ollanders?’ Naast hen zat Nina’s teamleider hen nieuwsgierig op te nemen. David en Nina knikten driftig van ja. Een Franse jongen die Nederlands sprak? Een wonder! De andere kinderen spraken geen woord in een andere taal, op wat haperend Engels na.

‘Ja, en jij?’ vroeg David.

‘Allé, ik ben van België,’ zei de jongen. ‘Maar ik woon nu in Frankrijk, mijn pa werkt hier.’

‘En spreek je dan Frans?’ vroeg Nina vol verbazing.

‘Ja, maar da’s nie moeilijk als ge van België zijt, daar spreken veel mensen goe Frans.’ Inderdaad klonk zijn eigen Nederlands ook behoorlijk Fransig, viel Nina op. De jongen stelde zich voor als François¹⁸ en hij vroeg David en Nina

¹⁸ Frahnswa

of ze zin hadden die avond met hen te komen barbecuen. Daar hoefden ze niet lang over na te denken. Ze waren erg benieuwd waar die kinderen de nacht doorbrachten. Dus toen hun leider de voetballers aan het einde van de middag weer kwam ophalen, liepen ook David en Nina achter hem aan. In een rij liepen de kinderen de camping af. Ze gingen een stukje over een kronkelende weg, tussen bossen en struiken door. Daarachter doemde een enorme blauwe tent op met allemaal kleinere tenten eromheen.

‘Dat is onze *colo*,’ zei François.

David en Nina fronsten hun wenkbrauwen. Ze hadden nog niet eerder een kolo gezien, ze wisten niet eens wat het was. Vlak bij de grote tent stond een heel lange tafel met stoelen. Er konden misschien wel honderd kinderen aan zitten. Naast de tafel stond een grote barbecue. Twee oudere jongens stonden in rap tempo allemaal dunne worstjes om te draaien met een vork. Een paar kinderen haalden nieuwe worsten uit grote kratten en gaven ze aan een derde jongen, die ze op de barbecue uitstalde. Een meisje goot een volle fles azijn uit over een paar schalen met tomaten.

Een paar jongens renden langs met een bal, drie meisjes speelden een driepersoons potje badminton, en een grote groep anderen speelde een spel dat op voetjes-van-de-vloer leek.

‘Zijn jullie een school of zo?’ vroeg David zich af.

François lachte. ‘Allé, nee! Wij hebben natuurlijk vakantie, net als jullie. Dit is een *colo*: een *colonie de vacances*.¹⁹ Een vakantiecamp, noem het maar.’

‘Waar je leert koken en tafel dekken?’ vroeg Nina met een grijns. ‘Léuk zeg!’ François legde uit: ‘Nee, we houden hier gewoon vakantie. We zijn allemaal opgedeeld in teams. Elke dag heeft een ander team kookcorvee, afwascorvee en beddencorvee. De rest is gewoon vrij. Kom, dan sluiten we ons aan in de rij.’

‘Wat doen jullie op zo’n kamp allemaal?’ wilde David weten toen ze even later over knapperige chipolataworsten met ketchup gebogen zaten.

‘We staan om half acht op en moeten ons dan binnen een kwartier klaar maken voor het ontbijt,’ begon François. Het team dat ontbijtcorvee heeft, dekt de tafel met *croissants*, *baguettes*,²⁰ *confiture*,²¹ *beurre*²² en *thé*.²³ Daarna gaan we meestal sporten: voetbal, rugby, kanoën of vissen. Na de lunch is er een paar uur vrije tijd. ’s Avonds maakt het kookteam het eten klaar. Dan eten we, spelen of lezen we nog wat en gaan naar bed. De kleinste kinderen gaan als eerste, daarna de middelste groep en dan de oudsten. Soms is er nog een avondprogramma, zoals een bonte avond of een nachtwandeling.’

‘Gaan alle Franse kinderen naar zo’n kolo?’ vroeg Nina.

¹⁹ Kolonie du vakahns | Vakantiekolonie, vakantiecamp

²⁰ baGet | stokbroden

²¹ la kohnfietuur | jam

²² lu beur | boter

²³ lu thee | thee

‘Nee, niet allemaal! Maar wij hebben de hele maanden juli en augustus zomervakantie en als allebei je ouders werken is het leuk om naar een *colonie de vacances* te gaan. Anders zit je maar de hele tijd in je eentje thuis voor de tv!’ ‘Tof!’ zei Nina.

‘Twee maanden vakantie!’ zuchtte David.

‘Kom dan ook een tijdje in de *coló*,’ grijnsde François, ‘dan ziet ge zelf hoe het hier is!’ Hij bedoelde het als een grap, maar David en Nina vonden het het beste idee dat ze sinds hun vertrek van huis hadden gehoord. Nu moesten ze Carla en Berend nog zien over te halen!

Een leugen om bestwil

‘Waar zijn jullie geweest!’ riep de vader van Nina met een gezicht als een donderwolk, toen ze een paar uur later terugkwamen op hun eigen *Camping Croissant*. De moeder van David zat lijkkbleek in een boekje met telefoonnummers te bladeren.

Het was intussen schemerig geworden in de kolonie. De zon was ondergegaan en de kleinste kinderen waren naar bed gestuurd. David en Nina hadden bedacht dat ze maar eens moesten gaan. François was een stukje met hen opgelopen, om ze de weg te wijzen. Maar bij terugkomst troffen ze Carla en Berend ongerust aan. De kinderen beten zwijgend op hun lip. Ineens schaamden ze zich heel erg.

‘Ik wil nú weten waar jullie hebben uitgehangen!’ baste Berend nors.

‘Is jullie niets overkomen?’ piepte Carla met trillende stem.

Op de kampeertafel lag een onaangeroerde zak broodjes.

‘We hebben alles afgezocht,’ zei Berend, ‘we stonden op het punt om de politie te bellen. De campingopzichter is jullie met zijn hond gaan zoeken. Waar hebben jullie gezeten? Dit kan toch niet zomaar!’

Oei, daar hadden ze zich goed in de nesten gewerkt. Angstig bedacht David dat hun plan om een paar dagen in de vakantiekolonie door te brengen nu vast in het water viel.

Carla gaf hem een aai over zijn bol.

‘Gaat het wel, jongen?’ vroeg ze ongerust. ‘Je ziet zo bleek.’

David knikte. Hij voelde zich ook niet erg lekker. Hij had Berend nog nooit zo nijdig gezien.

‘We waren ontvoerd,’ zei Nina plotseling met samengeknepen stem.

De monden van Berend, Carla én David vielen open.

‘Ontvoerd?’ riepen Berend en Carla. David kon zich nog net inhouden. Wat was Nina van plan?

‘Jongens toch,’ zei Carla geschrokken met haar hand voor haar mond.

Berend riep een vloekwoord.

‘Nou ja, ontvoerd...’ vervolgde Nina. Haar stem klonk zacht en hees. ‘We speelden op het voetbalveld met een groepje Franse kinderen van de vakantiekolonie hier verderop. Na een tijdje kwam een kampleider hen ophalen. We moesten allemaal in tweetallen gaan staan en met hem meekomen. David en ik wilden natuurlijk niet mee, dus wij verlieten de rij. Maar die kampleider werd hartstikke kwaad! Hij sloeg ons met een stok op onze vingers. Hij dacht dat we bij de kolonie hoorden. Toen durfden we niet meer weg te lopen. En dat kon ook helemaal niet, want hij bond alle kinderen aan elkaar vast met een touw. Het zat hartstikke strak. Kijk, ik bloed!’

Nina hield haar pols naar voren, waar inderdaad een spoortje bloed op zat. Hoe had ze dat nou weer voor elkaar gekregen, vroeg David zich af. Nina praatte onverstoorbaar verder.

‘En toen moesten we heel ver lopen, en kwamen we bij een groot tentenkamp, waar die Franse kinderen logeren. Daar moesten we mee barbecuen. David en ik wilden er snel tussenuit glippen. Alleen: bij de poort stond een bewaker en die wilde ons er niet doorlaten. Hij zei dat we een codewoord moesten noemen. Maar dat kenden we natuurlijk niet. Dus toen móesten we daar wel blijven eten.’

‘Zozo,’ zei Berend hoofdschuddend toen Nina uitgerateld was. ‘Dat is me nogal een avontuur! En hebben ze jullie daar wel een beetje goed te eten gegeven?’

‘Brood met worst,’ mompelde David.

‘En ketchup zeker?’ vroeg Carla.

Met een servetje dat op tafel lag, veegde ze het bloedrestje van Nina’s pols. ‘Er zit ook bloed op je broek, zie ik,’ zei ze. Ze wees op de bruinrode vlekken op Nina’s broekspijpen.

‘Van de struiken,’ zei Nina. ‘Want we moesten door heel veel doornstruiken lopen en...’

Maar Carla zei: ‘We hebben genoeg gehoord. Het lijkt me het beste als jullie maar meteen naar bed gaan. Dan kunnen jullie rustig bijkomen van de schrik!’

David dacht bij zichzelf: Die Nina is toch best oké als zus.

‘Tof van je,’ fluisterde hij toen ze hun slaapzakken hadden dichtgeritst.

Niet veel later vielen ze, ondanks het getsjilp van de krekels, in een diepe slaap. Nina droomde dat ze werd achtervolgd door een legertje chipolata’s. David droomde dat hij met zijn nieuwe Franse vrienden een fikkie stookte in het bos.

Bah, le Jeu de Boules!

‘Vandaag blijven we de hele dag bij elkaar,’ zei Berend de volgende ochtend tijdens het ontbijt. Aan de waslijn hing de broek van Nina zonder ketchup-vlekken te drogen.

‘Wat jullie gisteren hebben meegemaakt mag jullie niet nog eens overkomen. We moeten elk risico uitsluiten. Als je hier zo gemakkelijk wordt ontvoerd, is het onverantwoord jullie alleen te laten spelen. Ik stel voor dat we met zijn vieren een potje gaan jeu de boulen.’

‘Jasses, nee!’ riepen David en Nina tegelijk. Jeu de boulen, door de Fransen zelf *pétanque*²⁴ genoemd, is een populair Frans spel met ijzeren ballen die je zo dicht mogelijk in de buurt van een klein houten balletje moet rollen. Het was nu wel het laatste waar David en Nina zin in hadden. Ze vonden het meer een spel voor oude mannetjes, die ze het op de camping dan ook veel zagen spelen.

‘We zullen heel voorzichtig zijn vandaag,’ probeerde David. Maar Berend leek onverbiddelijk.

‘Nee jongens,’ zei hij met barse stem, ‘het is hier te gevaarlijk. We lezen in de krant ook al over een ernstig misdrijf dat dit land in zijn greep houdt. Ze hebben een crimineel opgepakt, *Hugo V.*,²⁵ die een gouden sabel van Lodewijk de Veertiende heeft gestolen uit *Versailles*,²⁶ het kasteel van de vroegere Franse koningen vlak bij Parijs. Die buit heeft hij samen met nog wat gestolen goederen verstoppt op een onbekende plek, en er schijnt een bende van vier handlangers opuit te zijn om die te vinden voordat de politie erbij is. De *Groupe Bastille*,²⁷ noemen zij zich. Er schijnt iets aan de hand te zijn in de grot van *Lascaux*,²⁸ hier dichtbij. Die kampleiding heeft vast iets met die bende te maken! Misschien kunnen we morgen beter naar huis rijden, daar weten we tenminste zeker dat jullie niet aan touwen worden vastgebonden en worden ontvoerd door leiders van vakantiekolonies.’

Nina slingerde onder de tafel met haar voeten. David trommelde met zijn vingers op tafel, tieriedom, tieriedom. Hoe kwamen ze hier onderuit?

‘Die ontvoering...’ stamelde David, en aarzelde even.

‘Die hebben jullie zeker zelf verzonnen?’ glimlachte Carla.

Maar nu kwam David met een slimme vondst op de proppen: ‘Nee, die ontvoering was eigenlijk een soort eeh... geheim inwijdingsritueel. Je moet eerst goed bang worden gemaakt en als je dat allemaal hebt doorstaan, dan mag

²⁴ peetahnk

²⁵ UuGo Vee | Hugo V. (V. is een afkorting van zijn achternaam, maar kan ook betekenen ‘de Vijfde’.)

²⁶ Verzaju

²⁷ Groep Bastieju | de Groep ‘Bastille’, vernoemd naar een oude gevangenis in Parijs

²⁸ Lasko

je daarna lid worden van de club. Het is namelijk een soort geheime club. Zonder inwijding mag je er niet bij.'

Trots maar ook een beetje gespannen keek David om zich heen. Nina gaf hem een vette knipoog.

'Wat een topsmoes,' dacht ze.

'O!' riep Berend. 'Waarom vertelden jullie dat gisteren er niet bij? We hebben ons de hele nacht druk gemaakt over deze onveilige omgeving!'

'Nogal logisch,' zei David, terwijl hij zijn schouders ophaalde. 'Het is geheim. Jullie mogen daar niets van weten. Als ze erachter komen dat we het aan jullie hebben verteld, kunnen we mooi fluiten naar ons lidmaatschap.'

'Dan zullen wij proberen onze mond niet voorbij te praten,' beloofde Carla.

'Dus jullie wilden vandaag weer die kolonie in?' vroeg Berend nu.

David en Nina begonnen te stralen.

'Heel graag!' riep Nina.

'Vooruit dan maar,' sputterde Berend. 'Dan speel ik wel een spelletje jeu de boules met Carla.'

Carla trok een zuur gezicht.

En toen biechtten David en Nina het voorstel van François op, om een hele week in de vakantiekolonie te komen logeren. Eerst hadden Berend en Carla daar hun bedenkingen bij, maar nadat ze even mokkend voor zich uit hadden gekeken, riep Carla: 'Berend, het is eigenlijk een heel goed idee! Dan kunnen wij er lekker een paar dagen tussenuit, naar Parijs, de stad van de liefde. Dat is toch veel leuker dan jeu de boulen!'

'Ben zo terug,' zei Berend en hij sprintte ervandoor. Toen hij een halfuur later terugkwam, zei hij: 'Zo, dat is geregeld. Jullie gaan een week naar die kolonie, en wij gaan naar Parijs.'

En hij begon meteen de tenten af te breken.

Een dropping in het bos

Het was inmiddels avond. De krekels begonnen alweer van zich te laten horen. De jongste kinderen waren naar bed gestuurd. David en Nina hadden hun eerste dag in de kolonie erop zitten. Ze hadden gesport, knopen gelegd, gezwommen, *traptrap*²⁹ gespeeld, de tafel gedekt en spaghetti met stokbrood gegeten. Terwijl ze op het gras een blikje *coca*³⁰ zaten te drinken, riep de kampeiding hen plotseling bij elkaar. In opgetogen Frans spraken de leiders hen toe.

²⁹ trap-trap | tikkertje

³⁰ koka | cola

‘We gaan een dropping houden,’ vertaalde François. ‘We worden met een geblindeerde bus ergens naartoe gebracht en moeten dan met een kaart de weg terug zien te vinden.’

David gaf Nina een por in haar zij. ‘Te gek!’ joelde hij.

Even later klommen de twee achter hun ‘eigen’ team aan een geblindeerd Citroën-busje in. Maxime had de landkaart in zijn hand, verder zaten in zijn team François, David, Nina, Lucie, Paul (die door iedereen *Petit-Paul*³¹ werd genoemd) en Cézanne. In hun rugzakken hadden ze wat broodjes en flesjes water, want het was ook ’s avonds nog erg warm in de Dordogne en daar werd je dorstig van. Onderweg zongen ze de Franse versie van *Vader Jacob*. David, Nina en François brulden er in het Nederlands doorheen. Dat werd een mooie canon.

Maxime, Cézanne, Lucie en Petit-Paul:	David, Nina en François:
<i>‘Frère Jacques, Frère Jacques</i>	<i>Vader Jacob, Vader Jacob</i>
<i>Dormez-vous, Dormez-vous</i>	<i>Slaapt gij nog, Slaapt gij nog</i>
<i>Sonnez les matines, Sonnez les matines</i>	<i>Alle klokken luiden, alle klokken luiden</i>
<i>Ding Ding Dong! Ding Ding Dong!</i> ³²	<i>Bim Bam Bom! Bim Bam Bom!</i>

Toen ze de bus uit waren gezet en ze hun blinddoeken hadden afgedaan, keken de kinderen nieuwsgierig om zich heen. Ze stonden midden in een bos. In de verte zagen ze de chauffeur grijnzend naar hen zwaaien terwijl hij hordend en stotend over het zanderige wagenspoor het bos uit reed. Nu stonden ze er alleen voor.

‘Dit wordt lachen, Nien,’ riep David. Over Maximes schouder keek hij op de kaart die ze hadden meegekregen. Daarop waren een hele hoop slingerende lijntjes te zien, een paar bomen en een paar kruisjes.

‘Bij die kruisjes vinden we verdere aanwijzingen om terug bij het kamp te komen,’ legde François uit. ‘Meestal is het hartstikke makkelijk. Let op, binnen een uur zijn wij terug bij de *colo* en vanaf dan zitten we uren op de kleintjes te wachten.’

‘*Allez*,’³³ riep Maxime, ten teken dat de speurtocht kon beginnen. De zeven kinderen zetten zich in beweging. Onderweg oefenden David en Nina een paar handige woordjes die ze uit het Franse Taalkwartet hadden opgepikt: zju nu se pa, wie, nohn, a drwat, a goosj.³⁴

³¹ Putie-Pol | Paultje

³² Frerru Zjakku (2x), dormeevoe (2x), sonnee le matin (2x), ding ding dong! | Broeder Jacques, slaapt u, ga de kerkklokken luiden, ding dang dong!

³³ Allee! | Kom op, we gaan!

³⁴ *je ne sais pas, oui, non, à droite, à gauche* | ik weet het niet, ja, nee, naar rechts, naar links

Voorop liep Maxime met de kaart. Op zijn hielen liep Cézanne, die steeds over zijn schouder mee keek. Dan kwam François, die alles wat Maxime en Cézanne over de route zeiden, vertaalde voor David en Nina, die achter hem liepen. Helemaal achteraan kwamen Lucie, die erg nadenkend keek, en Petit-Paul, de kleinste van het stel.

Lange tijd liepen ze vol vertrouwen achter Maxime aan. Zolang ze geen aanwijzingen van de leiding hadden gevonden, was de tocht weinig spannend. Maxime leek op het goede spoor en wenkte de anderen grappend met zich mee. Onderweg voetbalden de jongens met een geknakte zwam, lieten ze de meiden schrikken met een dode muis en sleepten ze zware takken achter zich aan. Maar nadat ze een uur lang tevergeefs achter Maxime hadden aangesjokt, begonnen de kinderen te twijfelen. Ze waren inmiddels al ver het bos ingelopen en van het verkeer op de weg was niets meer te horen. Toch hadden ze nog geen enkele aanwijzing gevonden. Maxime wist zeker dat ze naar links moesten (*'À gauche, à gauche!'*³⁵). Maar Cézanne meende dat ze rechtsaf een heuveltje op moesten klimmen (*'À droite, à droite!'*³⁶). Er ontstond een kleine ruzie in de groep. Maxime en Cézanne trokken allebei zo hard aan de kaart, dat die doormidden scheurde.

'Ach wat, die stomme kaart!' riep Maxime woest. Nu hij geen gelijk kon krijgen, vond hij de hele speurtocht ook meteen niet leuk meer. Uit frustratie scheurde hij zijn helft in tien stukken. 'Laten we lekker zelf onze route bepalen!'

'Wat doe je nou, man,' riep Nina boos, zonder te beseffen dat hij haar niet kon verstaan. 'Hoe vinden we nu ooit nog de weg terug naar de kolonie?' 'Rustig maar, zus,' siste David. 'Zij weten heus wel wat ze doen.'

Maar hun nieuwe Franse vrienden hadden net zo weinig idee van wat ze deden als David en Nina. Na nog een hele poos wandelen leek het er helemaal niet meer op dat ze ooit nog het bos uit zouden komen. Het was inmiddels gaan schemeren. Het was nu zeker dat ze ergens de verkeerde kant op waren gegaan, maar waar? Moedeloos lieten de zeven zich vallen op een omgezaagde boom. Ze hadden honger en dorst, en de bagage werd zwaar. Er zat niets anders op dan te pauzeren en wat te eten, ook al betekende dat, dat het nog later zou worden. In stilte kauwden de kinderen op hun broodjes, terwijl het om hen heen vlug donkerder werd.

'We kunnen de leiding bellen,' opperde Cézanne na een tijdje.

'Heb jij dan je telefoon bij je?' vroeg François.

Dat was waar ook. Niemand had zijn telefoon bij zich. Dat vond de leiding niet eerlijk in dit spelletje, omdat verschillende teams elkaar dan zouden kun-

³⁵ A goosj, a goosj! | Naar links, naar links!

³⁶ A drwat, a drwat! | Naar rechts, naar rechts!

nen helpen. Zo kwam er geen eerlijke winnaar uit de bus. Alleen Nina had haar telefoon in haar rugzak, maar die had het nummer van de leiding niet. En Berend en Carla nu al bellen, terwijl ze net op weg waren naar Parijs, dat was natuurlijk geen goed idee.

‘We moeten de kaart aan elkaar plakken,’ zei François.

‘Dat heeft geen zin,’ zuchtte Cézanne. ‘We weten helemaal niet waar in het bos we nu zijn.’

‘Het beste is teruglopen,’ zei Maxime. ‘Misschien herkennen we de punten waar we geweest zijn. En als ze ons komen zoeken, dan zullen ze het eerste kijken waar ze ons hebben gedropt.’

‘Ben je gek geworden,’ zei Cézanne. ‘Dan is het net alsof we niks hebben gepresteerd. We kunnen beter doorlopen en hopen dat we mensen tegenkomen. Een boswachter of zo.’

De anderen rilden. Straks kwamen ze een oude boswachter tegen, die ze opsloot in een schuurtje. De kinderen schoven iets dichterbij elkaar. Petit-Paul begon zachtjes te snikken.

‘We moeten op deze open plek blijven,’ zei Lucie, die bijna nooit iets zei, beslist. ‘Als het morgen licht wordt, lopen we terug. Misschien sturen ze vanavond een helikopter of een ruiter om ons te zoeken. Die vinden ons hier het beste.’

Allemaal huiverden ze bij het idee hier de hele nacht te moeten blijven. Straks zou het stikdonker worden. Dan werd het bos hartstikke gevaarlijk.

‘Als die Groep Bastieju van UuGo Vee zich maar niet ook in dit bos verschuilt,’ fluisterde David.

François vertaalde wat hij zei. De anderen spitsten hun oren.

‘Welnee joh, er zijn hartstikke veel bossen in Frankrijk. En waarom zouden die handlangers in een bos zitten? Ze hebben toch kelders en schuren om zich in schuil te houden?’ bedacht Cézanne.

Toch waren ze allemaal extra benauwd.

‘Ik weet het!’ zei Maxime na enige tijd. ‘We moeten vuur maken. Dat deden de indianen ook. We maken vuur, en dat zien ze dan vanuit de verte. Dan worden we vanzelf gered!’ Enthousiast begon hij in zijn tas te rommelen. Even later hield hij triomfantelijk een doosje lucifers omhoog.

‘Hoe kom je daar nou aan?’ vroeg François.

Lucifers en aanstekers waren in de kolonie ten strengste verboden. Met vuur spelen was een van de gevaarlijkste dingen die er waren. Vooral in de Franse bossen, waar elke zomer wel een paar grote bosbranden plaatsvonden.

‘Meegenomen van de barbecue,’ grijnsde Maxime. ‘Altijd ergens goed voor.’ Iedereen hield zich heel stil toen Maxime voorzichtig een lucifer aanstreek.

Een klein vlammetje lichtte op in het donker. Maxime pakte een rondslingerende tak en hield het vuur erbij. Meteen vatte de dorre tak vlam. Van schrik gooide Maxime hem van zich af. Shhhjjjjjt!

Een paar bladeren vlogen direct in de fik. Het vuurtje liep in de richting van een boom. 'Trappen!' riep François.

'Water!'ilde Cézanne.

Maar het kleine beetje water dat ze nog hadden was lang niet voldoende om een vuur te blussen en niemand durfde met zijn sneakers in de vlammen te gaan staan. Als deze brand zich zou verspreiden, dan stonden ze binnen een mum van tijd allemaal in de fik. Vorig jaar nog was in deze buurt een groot bosgebied helemaal zwartgeblakerd. Elke boswandelaar in Frankrijk werd gewaarschuwd op te passen met vuur. Hoe had Maxime zo stom kunnen zijn? Er was nog maar één oplossing:

'Ren voor je leven!'

Een nacht in een stal

Na een lange sprint bereikten de kinderen uitgeput de rand van het bos. Om hen heen was het aardedonker geworden, maar ze hadden het gered: ze waren niet door de vlammen verteerd. Opgelucht vielen ze neer in de berm. Een zandpad scheidde hen van een brede sloot, die hartstikke droog stond. 'En nu?' vroeg Cézanne.

De anderen haalden hun schouders op. Ze waren bekaf.

'Laten we proberen ergens te slapen,' stelde François voor. Hij stak zijn arm door die van Petit-Paul, die op zijn benen stond te trillen van vermoeidheid.

'Waar dan?' vroeg Cézanne.

'In die schaapskooi misschien,' fluisterde Lucie. Ze wees naar een houten, lege stal aan de overkant van de sloot. Met de laatste krachten die ze nog in zich hadden, strompelden de zeven door de sloot en het weiland naar de stal.

Ze hadden geluk. De stal was leeg, maar in een hoek lag een stapel paardendeakens. Hoe erg die ook naar schapen stonken, ze lieten zich er graag onder glijden. Alleen Petit-Paul weigerde onder de stinkende deken te kruipen. Hij trok zijn shirt over zijn hoofd en legde het als een lakentje over zich heen.

'Welterusten,' mompelde hij zacht.

'Hee, die kleine praat in zijn slaap!' gniffelde Maxime.

Per vlot over de Vézère

‘Wakker worden!’

Toen Nina haar ogen opende, hing David breed grijnzend boven haar hoofd. Even moest Nina nadenken waar ze was. In haar slaapkamer? Op de camping? In de vakantiekolonie? Toen herinnerde ze zich met een schok het avontuur van de vorige nacht. Ze sprong overeind. Ze had de hele nacht onder een smerige paardendecken geslapen! Haar vrienden zaten lachend naar haar te kijken.

‘Goedemorgen,’ zei François. ‘Het is tijd voor het ontbijt: we eten bramen.’ Lucie en Petit-Paul hadden die ochtend de hele berm al leeggeplukt. Er was genoeg om de eerste honger van de dag te stillen. Vandaag zouden ze de vakantiekolonie terugvinden. Dat kon nooit moeilijk zijn nu het weer licht was en ze het bos waren ontvlucht. Snel aten ze de bramen en wisten hun handen bij een roestig kraantje naast de schuur. Ze vulden ook hun flesjes opnieuw met water, ze hadden geen druppel meer over sinds ze geprobeerd hadden de uitslaande brand te blussen. Nieuwsgierig wierpen ze een blik op de bosrand. Het bos zag er niet zwartgeblakerd uit. Ze zagen nergens rook. Zou de brand uit zichzelf zijn gedoofd, of was er tijdig iemand bijgekomen? Moesten ze alsnog de brandweer waarschuwen vandaag?

Eerst maar eens terug zien te komen bij de kolonie, waar iedereen vast ongerust was geworden. Misschien waren hun ouders al gewaarschuwd. Die zouden blij zijn als ze vandaag weer levend en gezond opdoken, ouders halen zich altijd meteen het ergste in het hoofd. Met stevige pas gingen ze op weg. Ondanks de spanning waren ze in een uitgelaten stemming. Slapen in een schapenstal had iedereen een sterk gevoel van avontuur gegeven.

‘We zijn nu een club,’ zei Maxime bezwerend. ‘Niemand hoort meer zomaar bij ons.’

Aan de oever van een rivier stonden de zeven wandelaars stil. Het was de Vézère, die dicht langs Montignac stroomde. Die kon je op verschillende plekken via de weg oversteken, maar niemand had gemerkt of ze gisteravond met de bus over de rivier waren gekomen. Aan de overkant lagen torenhoge, steile rotspartijen, begroeid met bomen en struiken. Montignac lag ook ergens aan dit water, wisten ze, de huizen stonden er direct aan de oever. Maar de huizenrij moest een eind verderop, voorbij de rotswallen liggen, ze zagen er geen spoor van.

‘Of we lopen terug door het bos, of we proberen aan de overkant te komen,’ zette Cézanne hun mogelijkheden uiteen.

Teruglopen door het bos en misschien opnieuw verdwalen tussen de bomen, leek niemand een goed idee. Bovendien wisten ze nog steeds niet of het vuurtje dat ze hadden aangestoken wel was gedoofd.

‘Dat wordt zwemmen,’ pestte Maxime en gaf Cézanne een ferme duw in haar rug, zodat ze bijna het water in plonsde.

‘Ammehoela,’ riep David, een woord waar de Franse kinderen hard om moesten lachen.

In de verte zagen ze mensen in kano’s peddelen en wie weet kwamen hier ook boten voorbij. Veel te gevaarlijk om te zwemmen.

‘Waarom bouwen we geen vlot,’ peinsde Lucie. Ze wees naar een stapel dunne boomstammen die aan de bosrand lagen opgestapeld.

‘Hè ja, een vlot!’ riep Maxime, ‘*c’est génial!*’³⁷

De kinderen stoven op de berg hout af. Touw was te vinden in de tas van Maxime, die nooit op pad ging zonder zijn survivaluitrusting. Het komende uur spanden de zeven kinderen zich in om alle boomstammen aan elkaar te knopen. Een paar gescheurde autobanden moesten ervoor zorgen dat het vlot bleef drijven. Het vaartuig was groot genoeg om vier kinderen te vervoeren.

‘Ik ben de schipper,’ zei Cézanne. Ze salueerde en begon het vlot het water in te duwen. Met een beetje hulp van de anderen beklom ze de stammen. Het vlot zonk niet! Voorzichtig werd de eerste bemanning op het vlot geholpen: David, Nina en François.

‘En nu varen maar!’

Alleen: het vlot lag stil. Doodstil. Er was helemaal geen stroming in de rivier.

‘We zijn de peddels vergeten!’ Maxime sloeg zich voor het hoofd. Hij haastte zich naar de overkant van de weg, speurde rond en kwam terug met één lange tak, waar hij rap de zijtakken vanaf brak.

‘*Voilà, madame,*’³⁸ zei hij tegen Cézanne en overhandigde haar met een plechtig gebaar de peddel.

Nu konden ze gaan varen. Stukje bij beetje zette het vlot zich in beweging. *Un, deux, un, deux, un, deux.*³⁹ Cézanne bewoog driftig met de boomtak door het water. Bijna droog haalden de kinderen de overkant.

‘Pffff!’ Cézanne wiste het zweet van haar voorhoofd. Nu moest zij het hele stuk weer terug.

Vanaf de kade keken David, Nina en François op de ene oever en Maxime, Petit-Paul en Lucie op de andere gespannen toe. Lukte het Cézanne om zonder nat pak aan de overkant te komen? Ja! Snel kropen Lucie en de kleine Petit-Paul op het vlot. Als laatste was de beurt aan Maxime. Dapper zette hij

³⁷ Se zjenial! | Dat is gaaf / dat is een goed plan!

³⁸ Vwala, madam. | Kijk eens aan, mevrouw / Alsjeblieft, mevrouw.

³⁹ Uhn, deu. | Een, twee.

één been op het vlot en met een ferme beweging zette hij zich met zijn andere been af tegen de kant. Maar toen gebeurde het. Maxime was veel te dik en zwaar voor het vlot. Aan zijn kant maakte het vlot water. De boomstammen lagen minstens tien centimeter in het water.

‘Geef mij die peddel maar,’ stelde Maxime na een paar zware slagen voor. Cézanne gaf zich graag gewonnen. Haar armen trilden van inspanning.

‘Nu zullen jullie eens zien wat roeien is,’ schepte Maxime op, en hij haalde de tak met een flinke beweging door het water. Maar daardoor helde het vlot nog gevaarlijker over. Ze zaten nu bijna midden op de rivier. In de verte kwamen vier snelle motorboten aanvaren.

‘Sneller, sneller,’ riepen David, Nina en François vanaf de kade, ‘*plus vite!*’⁴⁰ Maar er was geen beweging meer in het vlot te krijgen. Maxime zat tot zijn enkels in het water en had moeite niet van de stammen te glijden. Lucie en Petit-Paul hielden elkaar angstig vast. De boten kwamen steeds dichterbij, hun vlot begon flink op en neer te deinen. Nog één keer lukte het Maxime de peddel door het water te trekken. Met veel lawaai croste de eerste motorboot voorbij. En toen de tweede en de derde, en de laatste. De stok werd door de golven uit zijn handen geslagen. Hun vlot slingerde nu alle kanten op. Tegen zo veel deining was het niet bestand.

‘Plons!’

Maxime viel met zijn grote lijf in het water. Niet met een bommetje, maar als een slappe zoutzak. Het vlot veerde omhoog. Petit-Paul en Lucie konden zich amper aan het hout vasthouden.

‘*Au secours, au secours!*’⁴¹ riep Petit-Paul angstig. Er klotste een slok rivierwater in zijn mond, hij kokhalsde.

Cézanne lag op haar buik en probeerde vlijtig met haar armen vooruit te roeien, als op een surfplank.

‘Ik verdrink!’ hoorden ze Maxime schreeuwen. Zijn T-shirt bolde als een brede zwemband om hem heen, zijn rugzak hing nat en loodzwaar aan zijn lijf. Wild maaide hij met zijn armen om zich heen om het vlot te bereiken. Maar steeds als hij er bijna was, greep hij mis. Door de stroming van de motorboten dreven de anderen steeds verder van hem af. En tot overmaat van ramp verscheen in de verte een vijfde motorboot, met een zesde in zijn kielzog. Petit-Paul begon te huilen, Lucie hield zich vast voor twee, Cézanne peddelde zo hard ze maar kon.

‘Wat doen jullie nou, jongens?’

Vlak bij het vlot hield de motorboot halt. Vlug stak de bestuurder Maxime

⁴⁰ Pluu viet! | Sneller!

⁴¹ O sukoer, o sukoer! | Help, help!

een helpende hand toe en hees hem op zijn boot. Hij sprak de kinderen vermanend toe.

‘*Vous risquez votre vie*⁴² om hier helemaal alleen op een vlot rond te dobberen.’ Een voor een reikte hij de anderen de hand en hielp ze in zijn boot. Een paar seconden later zette hij ze af op de andere oever.

‘Het is mooi om avontuur te zoeken, maar pas dan wel goed op!’ zei hij. Hij wierp een zak met *croissants* en *pains au chocolat*⁴³ op de kant. Knipogend vloog hij er weer vandoor, met zijn motorboot.

‘Vette boot trouwens,’ zei Maxime toen hij van de schrik was bijgekomen. ‘Ik koop er later ook zo een!’

Sms'en met Berend en Carla (1)

Berend aan Nina, 09:39 u:

Lieverds, alles ok?
Parijs = mooi + druk.
Veel plezier, doe voorzichtig!

Nina aan Berend, 09:45 u:

Hoi, alles ok!
Gevaren op rivier!
Stoer hè?

Berend aan Nina, 09:46 u:

Pas wel op!
XXX

Nina aan Berend, 09:47 u:

Ja MOEDER! :-))

⁴² Voe rieskee votru vie. | Het is levensgevaarlijk.

⁴³ pehn o sjokola | chocoladebroodjes (van croissantdeeg)

De grot van Lascaux

Toen iedereen zo'n beetje was opgedroogd en ze alle broodjes hadden opgegeten, gingen ze weer verder. De weg liep langs hoge rotspartijen en kleine slingerweggetjes. De natuur was hier schitterend. Vele wandelaars en mountainbikers waren op pad gegaan om het natuurgebied te verkennen. Sommige fietsers liepen met hun fiets aan de hand te zweten en te puffen, omdat de weg te steil omhoog liep voor hun conditie. Na een lange klim omhoog kwamen de kinderen in steeds bosrijker gebied terecht. En wat was daar te doen? Tussen de bomen zagen ze een gekrioel van mensen. Voor een kleine schuur stond een groot bord, waarop stond: 'Lascaux.'⁴⁴

'Daar onder de grond zit de mooiste prehistorische grot van Frankrijk,' juichte Lucie. 'Daar wil ik in!'

De anderen keken ongelovig naar het duffe huisje. Een grot? Dááronder? Ze zagen een grote, gesloten deur en een klein puntdakje. Van een grot geen enkel spoor.

Maar Lucie wist het zeker: 'Je gelooft het niet, maar écht waar: in deze grot zijn de meest bijzondere prehistorische tekeningen te zien die je je kunt voorstellen.'

'Een grot, ik weet niet of ik daar wel in durf,' piepte Petit-Paul. Maar niemand luisterde naar hem, want Petit-Paul piepte nu eenmaal de hele tijd.

Nieuwsgierig verdrongen de anderen zich voor de ingang. Achter de grote zware deuren bevond zich een trap naar beneden, die de bezoekers de prehistorische grot in loodste.

'*La grotte de Lascaux*'⁴⁵ is in 1940 door vier schoolkinderen ontdekt,' wist Lucie. 'Heel toevallig: hun hond snuffelde onder de wortels van een omgevalen boom en verdween opeens in een gat. De volgende dag gingen de kinderen terug met een zaklamp en klommen ze naar beneden, waar ze de tekeningen ontdekten. Eerst spraken ze met elkaar af dat ze hun grot levenslang geheim zouden houden, maar twee dagen later konden ze hun geheim al niet meer bewaren.'

Ze lachten... Een prehistorische grot vinden tijdens het buitenspelen, dat is wel even wat anders dan een dooie muis of een geknakte zwam.

Lucie vervolgde: 'In de grot zijn heel veel tekeningen te zien uit de prehistorie, vooral van dieren. Maar omdat de adem van de bezoekers heel slecht was voor de tekeningen, hebben ze de echte grot gesloten. Waar we nu staan is eigenlijk een kopie van de grot. Hier hebben ze alle tekeningen nagemaakt.' David floot bewonderend tussen zijn tanden.

⁴⁴ Lasko

⁴⁵ la Grot du Lasko | de grot van Lascaux

‘Hoe weet jij dat eigenlijk allemaal,’ vroeg François.

‘Gelezen,’ zei Lucie. Ze werd een beetje verlegen van die vraag. Al haar hele leven wist ze meer dan andere kinderen. Ze kon dingen nu eenmaal erg goed onthouden. Maar als anderen er iets van zeiden, dan schaamde ze zich een beetje.

‘Te gek joh!’ zei François bewonderend. Lucie glimlachte opgelucht.

‘Laten we snel binnen gaan kijken,’ stelde ze voor.

Maar zo gemakkelijk kwamen de kinderen er niet in. De mensen die voor de ingang stonden te drommen, hadden allemaal een entreebewijs. Zonder zo’n biljet mochten ze niet naar beneden. Dat was balen!

‘Jullie kunnen kaartjes kopen in het stadje Montignac,’ zei een mevrouw die hun teleurstelling opmerkte.

‘Dat is hartstikke ver weg...’ Lucies stem klonk beteuterd. Ze wisten niet eens waar het was! David stak zijn tong uit naar de grot, maar die kon er ook niets aan doen. Er zat niets anders op dan weer te vertrekken. Ze wierpen nog een laatste blik op de gesloten ingang, in de hoop dat de deur net zou openzwaaien en ze één enkele blik op de tekeningen zou gunnen, en draaiden zich om.

‘Nous ne voulons pas!’⁴⁶

Achter hen stonden drie kleine kinderen een hoop stampeï te maken.

‘Kom op,’ zei hun vader. ‘Het is daarbinnen hartstikke leuk.’

De middelste van de kinderen zette het op een krijzen: ‘*Non, non, non!*’⁴⁷ riep hij.

Hun moeder, een slanke vrouw met kort zwart haar, stond zachtjes te zuchten tegen hun oma. Die keek beschaamd om het tumult dat haar kleinkinderen maakten. De drie stonden boos te stampvoeten. Het was overduidelijk: die kleuters lieten zich niet dat donkere gat in de grond inslepen.

‘Het is gevaarlijk onder de grond!’ riep de kleinste.

‘De grot kan zomaar instorten!’ riep de middelste.

‘Ja, vooral als jij zo blijft stampen!’ besloot de oudste, die hooguit acht jaar was.

In de kinderwagen begon ook het vierde kind te blèren.

Op dat moment gingen de deuren van het huisje open en zwermden een groep bezoekers met verwonderde blikken naar buiten. Sommigen hielden hun handen voor hun gezicht om zich te beschermen tegen het plotselinge zonlicht dat in hun ogen scheen. Nieuwsgierig probeerden de kinderen een glimp op te vangen van de grot. De eerste mensen begonnen de trap af te

⁴⁶ Noe nu voelohn pa! | We willen niet!

⁴⁷ Nohn, nohn, nohn! | Nee, nee, nee!

dalen voor de volgende rondleiding. Een gids controleerde zorgvuldig ieders kaartje.

‘*Voilà!*’⁴⁸

Net voordat de deur weer dichtklapte, stond Lucie plotseling met een stapel entreebewijzen in haar handen. Ze keek vragend op. De vader van de stampvoetende kinderen gebaarde dat ze snel naar binnen moesten gaan. Lucie telde de kaartjes: zeven in totaal. Verlegen zochten haar ogen die van de moeder van de kinderen. Die glimlachte een beetje zuur maar wuifde toch:

‘*Allez-y!*’⁴⁹

Voor niks hadden de zeven toegang tot de grot van Lascaux! Dankzij een paar kleine schijtebroekjes, zo mooi is het leven soms.

De toeristen verdrongen zich voor de grotwanden. Die waren prachtig beschilderd met dieren. Van dichtbij waren het massa's onherkenbare puntjes en lijntjes op een onregelmatig gekreukt grotoppervlak, maar deed je een stap achteruit, dan veranderden al die lijntjes en puntjes in prachtige dierenteekeningen. Afbeeldingen van paarden, bizons, rendieren, stieren en herten, gemaakt door grotbewoners die eeuwen voor hen hadden geleefd. Dat de tekeningen waren nagemaakt en de originelen zich een paar honderd meter verderop bevonden, vergaten ze helemaal. Het leek net echt. De gids vertelde hen dat de originele tekeningen minstens twaalfduizend jaar oud waren, en sommige nog een paar duizend jaar ouder, allemaal getekend in de steentijd. ‘Dit is de mooist beschilderde grot die ooit is ontdekt!’ zei Lucie trots.

‘In Zuid-Limburg hebben wij anders ook grotten,’ mompelde David. Maar niemand luisterde naar hem. Iedereen probeerde zich voor te stellen hoe hier duizenden jaren geleden de voorvaderen van de Fransen in koeienhuiden op de muur hadden zitten tekenen, hun tong uit hun mond, terwijl ze hun kwas-ten van mos en boombast in holle botjes doopten die gevuld waren met verf van dierenvet.

‘Niemand weet precies waarom ze die tekeningen maakten,’ zei Lucie.

‘Het kan toch gewoon kunst zijn,’ dacht Nina, ‘gewoon om hun huis wat gezelliger te maken.’

‘Of een waarschuwing: als je deze beesten tegenkomt, moet je schieten óf wegwezen,’ grijnsde Maxime.

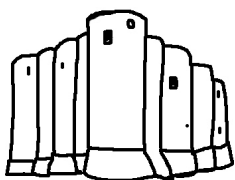
‘En wat zou dit zijn?’

Petit-Paul boog zich voorover. Vlak bij de grond, op een plek die je in het schemerduister van de grot bijna niet kon zien, stond een merkwaardig klein tekeningetje. Het was geen prehistorisch dier, integendeel. Het was een soort

⁴⁸ Vwala! | Kijk eens aan / Alsjeblieft!

⁴⁹ Alleezie! | Ga erheen!

gebouw, het leek wel een oud kasteel. Eronder stond piepklein, bijna onleesbaar voor een normaal mensenoog, een geheimzinnige tekst gekrast:

+33 - 01/06

01/06 = 4 × 6: uaeuoc xueiv nu

02/06 = 20/4 + 600/40 + 60/6

(4-18-1-7 • 21-4 • 20-14-15-16 / hσvαs)

‘Een wiskundige formule in een prehistorische grot?’ mijmerde Nina. ‘En die letters? Wat zou dat betekenen?’

‘Dit kan in elk geval niet het werk zijn van een wiskundige uit de prehistorie,’ gniffelde David.

‘Nee, logisch niet,’ zei Maxime, ‘dat waren een stelletje primitieve lui, die prehistorie-mensen! Niet eens auto’s, geen straaljagers, geen gsm’s, geen msn, geen mp3-spelers...’

‘Ja hoor, het is duidelijk,’ riep Cézanne.

‘Niet eens radio!’ ging Maxime door. ‘Het waren echte losers in de prehistorie, het beste wat ze konden was een paar dieren natekenen op een rotswand, nou, knap hoor, ik val van mijn stoel.’

‘Ach, jij met je praatjes,’ zei Lucie stellig, ‘zonder de grotbewoners hadden wij hier nu helemaal niet gestaan.’

Maxime barstte in lachen uit. ‘Ah ah ah, wat klets je nou! Alsof wij die idioten ergens voor nodig hebben gehad!’

‘In de prehistorie hebben ze er anders wel voor gezorgd dat de mens kon overleven,’ zei Lucie, die zich niet door Maxime de mond liet snoeren. ‘Ze hebben alle dieren leren kennen, ze hebben ontdekt hoe je vlees kunt klaarmaken en welke vruchten uit de natuur eetbaar zijn, ze hebben geleerd zichzelf warm te houden om niet dood te vriezen, en ze hebben ook geleerd met elkaar samen te leven onder één dak.’

‘Onder een grótdak!’ smaalde Maxime, die nog steeds hard stond te lachen om Lucies verhaal.

‘Alsof jij het allemaal zo goed weet,’ opperde Lucie. ‘Weet jij dan hoe een gsm werkt, of een radio? Puh! Eigenlijk weet jij helemaal niets meer dan de mensen uit de prehistorie, je weet alleen op welke knopjes je moet drukken.’ De anderen lachten hard.

‘Wacht maar af,’ zei Maxime, ‘ik word later uitvinder en ik ga een ruimteschip uitvinden waarmee we naar een ander melkwegstelsel kunnen vliegen om daar huizen te bouwen.’

‘Nou, dan hoop ik dat je je vuurstenen niet vergeet,’ zei Lucie, ‘want je weet helemaal niet of jouw apparaten het in het heeel nog wel doen.’

‘Pfff,’ snoof Maxime. Snel wees hij de anderen weer op die vreemde letters en cijfers op de wand, die zo uit de toon vielen bij alle afbeeldingen van dieren. ‘Nu weten we nog steeds niet wat dit is.’

‘Een aanwijzing, lijkt mij,’ zei David.

‘Maar voor wie dan?’ vroeg Nina.

‘Weet ik veel! Maar we moeten in elk geval proberen te ontrafelen wat hier staat. Volgens mij is het iets belangrijks!’

David had zich bij het zien van de tekening meteen het krantenbericht herinnerd waarover Nina’s vader het had gehad toen ze zo laat waren teruggekomen van de barbecue in de kolonie. Dat een gevaarlijke crimineel, ene Hugo V., contact probeerde te maken met zijn handlangers, de Groupe Bastille, in de grotten van Lascaux. Dit zou best eens een aanwijzing voor zijn handlangers kunnen zijn. Als zij die nu eerder dan de bende hadden gevonden, dan konden ze misschien de buit opsporen en een forse beloning opstrijken! Zachtjes fluisterend, zodat niemand anders hem hoorde, vertelde David François en Nina waar hij aan dacht. Nina schreef de aanwijzing op de muur zorgvuldig over in een schrift.

‘Wat zouden die letters betekenen,’ vroeg François zich af.

‘Zijn het geen Franse woorden?’ vroeg David.

‘uaetuoc xueiv nu, dat lijkt me eerder Arabisch of zo,’ zei François.

‘Misschien moeten we de letters omdraaien,’ opperde David. Hij probeerde:

‘Un vieux couteau’. Dat zei hem nog steeds niets. Maar François slaakte een kreet.

‘Ja, dat zijn Franse woorden! Uhn vjeu koeto, spreek je uit. Het betekent: een oud mes.’ Hij dacht een paar tellen na. ‘Ik denk dat Hugo V. aan de Groupe Bastille opdracht geeft een mes te stelen!’

Triomfantelijk keken David en François elkaar aan. ‘Jongens, we hebben wat,’ riepen ze. Op fluisterton deelden ze de anderen mee wat ze hadden uitgepuzzeld. Van wat de gids nog allemaal vertelde over de grottekeningen hoorden ze geen woord meer. Toen de rondleiding was afgelopen, haastten ze zich als eersten naar buiten.

Oef! Wat een licht ineens. Wat een felle kleuren. En wat een vreemde geur. Alle zeven sloegen ze hun handen voor hun ogen bij het verlaten van de grot. De zon leek opeens zes keer zo fel, maar dat was niet het enige. Ondergronds was de sfeer zo magisch, dat ze er allemaal een paar seconden aan moesten

wennen om weer in de gewone wereld te staan. Even leek het alsof ze zich alles hadden ingebeeld. Maar direct realiseerden ze zich: nee, het was echt! De grottekeningen hadden ze écht gezien. En ook de vreemde boodschap, verscholen in een donkere hoek en met het blote oog nauwelijks waarneembaar. De cijfertjes stonden nog op hun netvlies gebrand.

Maxime en Cézanne gingen samen op zoek naar een oud mes. Misschien lag er rondom de grot nog eentje begraven. De twee bleven lang weg.

De anderen hadden de hoop al bijna opgegeven dat ze iets zouden vinden, toen Maxime achter hen opdook met een stenen mes in zijn hand. Nina en Lucie keken geschrokken.

‘Hij heeft dat ding toch niet gejat,’ dachten ze allebei tegelijk. Maar gelukkig hadden ze geen dief in hun midden: ‘Hij is nep, gekocht bij een man die souvenirs liep te slijten,’ grijnsde Maxime.

Het mes ging in de rugzak van Maxime, en de zeven reizigers vervolgden hun weg. Ineens hadden ze een nieuw doel voor ogen. Alleen: wat was de volgende stap?